

DECIZIE nr. 255 din 7 aprilie 2015

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 459 alin. (2) din Codul de procedură penală

EMITENT • **CURTEA CONSTITUȚIONALĂ**

Publicat în **MONITORUL OFICIAL nr. 361 din 26 mai 2015**

Data intrării în vigoare 26-05-2015

Augustin Zegrean	- președinte
Valer Dorneanu	- judecător
Petre Lăzăroiu	- judecător
Mircea Ștefan Minea	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Puskas Valentin Zoltan	- judecător
Simona-Maya Teodoroiu	- judecător
Tudorel Toader	- judecător
Mihaela Ionescu	- magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Iuliana Nedelcu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 459 alin. (2) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Marcel Savin în Dosarul nr. 865/32/2014 al Curții de Apel Bacău - Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 193D/2015.

2. La apelul nominal lipsește autorul excepției, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care arată că normele procesual penale ale art. 459 alin. (2) privind admiterea în principiu a cererii de revizuire își au corespondent în art. 403 alin. 1 din Codul de procedură penală din 1968, așa încât, având în vedere jurisprudența Curții Constituționale referitoare la aceste din urmă prevederi, concretizată în [deciziile nr. 325 din 29 martie 2012](#) și nr. 518 din 15 mai 2012, pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din camera de consiliu din data de 30 ianuarie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 865/32/2014, Curtea de Apel Bacău - Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 459 alin. (2) din Codul de procedură penală. Excepția a fost ridicată de Marcel Savin într-o cauză având ca obiect soluționarea unei cereri de revizuire în materie penală.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul susține că, în speță, ne aflăm într-o situație similară celei reținute de Curtea Constituțională prin [Decizia nr. 599 din 21 octombrie 2014](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 886 din 5 decembrie 2014, când, pronunțându-se asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 341 alin. (5)-(8) din Codul de procedură penală, Curtea a admis în parte excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 341 alin. (5) din Codul de procedură penală, potrivit căreia judecătorul de cameră preliminară se pronunță asupra plângerii fără participarea petentului, a procurorului și a intimaților, este neconstituțională. Așa încât consideră că, în speța de față, se face aplicarea principiului de drept "a simili ad similes", dispozițiile art. 459 alin. (2) din Codul de procedură penală "fiind implicit declarate neconstituționale". În continuare, susține că prevederile de lege criticate limitează liberul acces la justiție, dreptul la un proces echitabil, dreptul la apărare, încalcă egalitatea în fața legii, condițiile și limitele restrângerii exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, precum și celelalte dispoziții constituționale și convenționale invocate prin aceea că examinarea admisibilității în principiu a cererii de revizuire nu are loc în ședință publică, părțile fiind, astfel, în imposibilitate de a-și susține punctul de vedere în fața instanței, "această procedură nefiind la îndemâna părților", desfășurându-se ca "un proces în spatele ușilor închise".

6. Curtea de Apel Bacău - Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens, arată că și în Codul de procedură penală din 1968, la art. 403 alin. 1, era prevăzută aceeași soluție legislativă. Arată că prevederile menționate au fost supuse controlului de constituționalitate, iar Curtea Constituțională pronunțând, între altele, [deciziile nr. 325 din 29 martie 2012](#) și nr. 470 din 14 noiembrie 2013, a reținut faptul că, prin natura și conținutul ei specific, o astfel de procedură prealabilă, de examinare a revizuirii sub aspectul admisibilității în principiu, nu vizează însăși soluționarea căii extraordinare de atac, ci doar verificarea întrunirii condițiilor de exercitare a acesteia referitoare la încadrarea cererii în termenul legal, la întemeierea ei pe cazurile prevăzute în lege și depunerea ori invocarea mijloacelor de probă în dovedirea cazului de revizuire. Altfel spus, instanța se pronunță asupra unei probleme care privește exclusiv buna administrare a justiției, ca și în cazul judecării recuzării sau a strămutării pricinilor. Cât timp procedura admiterii în principiu nu privea însăși judecarea pe fond a cererii de revizuire - o atare procedură fiind reglementată cu caracter exclusiv în art. 405 din Codul de procedură penală din 1968 - Curtea a constatat că dispozițiile art. 403 alin. 1 din Codul de procedură penală din 1968 nu înfrâng prevederile referitoare la dreptul la apărare și la dreptul la un proces echitabil, întrucât procedura specială vizată nu se ocupă de fondul cauzelor, de drepturile civile, cum cere art. 6 din Convenția pentru

apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Totodată, instanța arată că, în conformitate cu prevederile art. 129 din Constituție, reglementarea căilor de atac împotriva hotărârilor definitive constituie atributul exclusiv al legiuitorului. Așa fiind, reglementarea unui filtru prealabil, de natură necontencioasă, care să împiedice soluționarea unor cereri informale ori care nu se încadrează în cazurile prevăzute de lege, nu este în măsură să încalce dreptul la un proces echitabil, întrucât nu are ca obiect judecata pe fond a unei acuzații de natură penală. De altfel, arată instanța, revizuentul are posibilitatea de a remedia neajunsurile cererii respinse ca inadmisibile, constatate de instanță în această etapă prealabilă, și să reia procedura în cadrul termenelor generoase prescrise de lege, dar bineînțeles în măsura în care aceste neajunsuri pot fi înlăturate, iar nu de a formula noi cereri în mod abuziv. Semnificativ, consideră instanța, este faptul că acuzatul poate reitera calea extraordinară de atac a revizuirii în favoarea sa oricând, dreptul la un proces echitabil fiindu-i asigurat în mod nelimitat. În concluzie, apreciază că dispozițiile art. 459 alin. (2) din Codul de procedură penală nu sunt contrare nici prevederilor constituționale și nici celor din pacte și convenții internaționale referitoare la dreptul la un proces echitabil.

7. Potrivit prevederilor [art. 30 alin. \(1\) din Legea nr. 47/1992](#), încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.

8. Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și [Legea nr. 47/1992](#), reține următoarele:

9. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale [art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992](#), să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

10. Obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 459 alin. (2) din Codul de procedură penală, cu denumirea marginală "Admiterea în principiu", care au următorul conținut: "Admisibilitatea în principiu se examinează de către instanță, în camera de consiliu, fără citarea părților".

11. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (5) potrivit cărora respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie, art. 16 referitor la egalitatea de drepturi, art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului, art. 21 alin. (1)-(3) referitor la accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil, art. 24 referitor la dreptul la apărare, art. 53 referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, art. 124 alin. (2) potrivit căreia justiția este unică, imparțială și egală pentru toți și art. 129 referitor la folosirea căilor de atac, precum și dispozițiilor art. 6 paragraful 1 referitor la dreptul la un proces echitabil, art. 13 referitor la dreptul la un recurs efectiv, art. 14 referitor la interzicerea discriminării și art. 17 referitor la interzicerea abuzului de drept din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, cu trimitere la art. 1 referitor la interzicerea generală a discriminării din Protocolul nr. 12 la Convenție și la art. 2 paragraful 1 referitor la dreptul la două grade de jurisdicție în materie penală din Protocolul nr. 7 la aceeași Convenție.

12. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile art. 459 alin. (2) sunt incluse în Partea specială a Codului de procedură penală, titlul III "Judecata", capitolul V "Căile extraordinare de atac", secțiunea a 3-a destinată revizuirii. Analizând reglementarea de ansamblu, cuprinsă în art. 452-465 din noul Cod de procedură penală, Curtea observă caracterul de cale extraordinară de atac al revizuirii, prin folosirea căreia se pot înlătura erorile judiciare comise cu privire la faptele reținute printr-o hotărâre judecătorească definitivă, cauzate de necunoașterea de către instanță a unor împrejurări de care depinde adoptarea unei hotărâri conforme cu legea și adevărul.

13. Totodată, Curtea reține faptul că soluționarea cererii de revizuire parcurge două faze procesuale, respectiv cea a admisibilității în principiu, în care se examinează îndeplinirea condițiilor cerute de lege, și aceea a rejudecării cauzei după admiterea în principiu. Existența a două faze procesuale în judecarea cererilor de revizuire este o soluție tradițională nu numai pentru procesul penal român, examinarea admisibilității în principiu a cererii de revizuire fiind de natură a deschide sau nu cea de-a doua etapă a revizuirii - rejudecarea - în care, conform art. 461 alin. (1) din noul Cod de procedură penală, se aplică regulile privind judecarea în primă instanță.

14. În continuare, Curtea reține că procedura admisibilității în principiu a cererii de revizuire, reglementată în alin. (2) al art. 459 din Codul de procedură penală, este faza procesuală în care instanța verifică, în camera de consiliu, fără citarea părților: dacă cererea a fost formulată în termen și de o persoană având calitatea procesuală prevăzută de art. 455 din Codul de procedură penală; dacă au fost invocate temeiuri legale pentru redeschiderea procedurilor penale; dacă faptele și mijloacele de probă în baza cărora este formulată cererea nu au fost prezentate într-o cerere anterioară de revizuire care a fost judecată definitiv și, totodată, dacă acestea conduc, în mod evident, la stabilirea existenței unor temeiuri legale ce permit revizuirea; dacă persoana care a formulat cererea s-a conformat cerințelor instanței și a completat cererea, în termenul stabilit de instanță, cu privire atât la cazurile de revizuire pe care se întemeiază, a mijloacelor de probă în dovedirea acestora, cât și cu privire la anexarea copiilor certificate de pe

înscrierile de care revizuentul înțelege a se folosi în proces. În cazul în care instanța constată că sunt îndeplinite condițiile enumerate anterior, dispune prin încheiere definitivă admiterea în principiu a cererii de revizuire, în caz contrar dispunând, prin sentință, respingerea cererii de revizuire, ca inadmisibilă, aceasta din urmă fiind supusă aceluiași căi de atac ca hotărârea la care se referă revizuirea.

15. Curtea observă că procedura reglementată de dispozițiile de lege criticate privește examinarea admisibilității exercitării unui drept, iar nu o judecată asupra temeiniciei solicitării ce face obiectul exercitării acelui drept, așadar nu vizează însăși soluționarea căii extraordinare de atac a revizuirii.

16. Textul de lege criticat reglementează admiterea în principiu a cererii de revizuire, cale extraordinară de atac, mijloc procesual prin care sunt atacate hotărârile penale definitive care conțin grave erori judiciare, instanța neimplicându-se în niciun fel în judecata pe fond a unei acuzații în materie penală, aceasta verificând cererea de revizuire doar sub aspectul regularității sale, respectiv al îndeplinirii condițiilor în care poate fi exercitată referitor la hotărârile ce pot fi atacate, cazurile ce o justifică, titularii cererii și termenul de introducere. Așa fiind, având în vedere faptul că procedura prealabilă de examinare a revizuirii sub aspectul admisibilității în principiu nu vizează însăși soluționarea căii extraordinare de atac, instanța pronunțându-se doar asupra unor aspecte de ordin pur legal, a căror examinare nu face cu nimic necesară o dezbatere, cu citarea părților, și constatându-se absența oricăror repercusiuni importante asupra situației revizuentului, Curtea reține că prevederile de lege criticate nu înfrâng accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil.

17. În plus, Curtea reține că în a doua etapă a revizuirii - rejudecarea cauzei după admiterea în principiu a cererii de revizuire -, conform art. 461 alin. (1) din noul Codul de procedură penală, se aplică regulile privind judecarea în primă instanță, respectiv oralitatea, nemijlocirea, contradictorialitatea și citarea persoanei vătămate, a părților, a altor subiecți procesuali a căror prezență este necesară pentru soluționarea cauzei, cu participarea obligatorie a procurorului, toate acestea constituindu-se în veritabile garanții de natură a îndeplini exigențele constituționale și convenționale referitoare la accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil. Totodată, în această a doua fază procesuală a soluționării cererii de revizuire, instanța poate dispune efectuarea cercetărilor necesare de către procuror, dacă constată că situația de fapt nu poate fi stabilită în mod nemijlocit sau aceasta nu s-ar putea face decât cu mare întârziere [art. 461 alin. (3) din Codul de procedură penală] și, de asemenea, dacă găsește necesar, administrează din nou probele din cursul primei judecăți [art. 461 alin. (2) din același cod].

18. În continuare, Curtea constată că dispozițiile art. 459 alin. (2) din Codul de procedură penală au preluat soluția legislativă care se regăsea în art. 403 alin. 1 teza întâi din Codul de procedură penală din 1968, potrivit căreia "Admisibilitatea în principiu se examinează de către instanță, în camera de consiliu, fără citarea părților și fără participarea procurorului."

19. Cu privire la constituționalitatea acestor din urmă prevederi legale, instanța de contencios constituțional s-a pronunțat prin [deciziile nr. 325 din 29 martie 2012](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 366 din 30 mai 2012, nr. 475 din 10 mai 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 495 din 19 iulie 2012, nr. 518 din 15 mai 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 410 din 20 iunie 2012, nr. 606 din 12 iunie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 26 iulie 2012, și nr. 1.073 din 13 decembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 56 din 24 ianuarie 2013, nr. 142 din 7 martie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 206 din 11 aprilie 2013, și nr. 470 din 14 noiembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 61 din 24 ianuarie 2013, reținând că revizuirea este o cale extraordinară de atac împotriva hotărârilor penale definitive și poate fi exercitată numai în condițiile reglementate în art. 393 și următoarele din Codul de procedură penală din 1968, iar potrivit art. 403 din același cod a fost instituită procedura prealabilă a admiterii în principiu, stabilindu-se în alin. 1 că instanța, pe baza materialului primit de la procuror, examinează, în camera de consiliu, fără citarea părților și fără participarea procurorului, dacă cererea de revizuire este făcută în condițiile prevăzute de lege și dacă din probele strânse în cursul cercetării efectuate de procuror rezultă date suficiente pentru admiterea în principiu.

20. Curtea a mai reținut faptul că, prin natura și conținutul ei specific, o astfel de procedură prealabilă, de examinare a revizuirii sub aspectul admisibilității în principiu, nu vizează însăși soluționarea căii extraordinare de atac, ci doar verificarea întrunirii condițiilor de exercitare a acesteia referitoare la încadrarea cererii în termenul legal, la întemeierea ei pe cazurile prevăzute în lege și depunerea ori invocarea mijloacelor de probă în dovedirea cazului de revizuire. Altfel spus, instanța se pronunță asupra unei probleme care privește exclusiv buna administrare a justiției, ca și în cazul judecării recuzării sau a strămutării pricinilor.

21. Așadar, cât timp procedura admiterii în principiu nu privește însăși judecarea pe fond a cererii de revizuire, Curtea a constatat că dispozițiile referitoare la admisibilitatea în principiu a cererii de revizuire nu înfrâng prevederile referitoare la dreptul la apărare și la dreptul la un proces echitabil, întrucât procedura specială vizată nu se ocupă de fondul cauzelor. În astfel de condiții de reglementare, față de limitele și efectele restrânse ale derulării procedurii în cadrul examinării admiterii în principiu a revizuirii, nu s-ar putea considera că desfășurarea acestei etape prealabile ar fi susceptibilă de înfrângerea dreptului la apărare, întrucât acesta presupune posibilitatea neîngrădită a oricărei persoane interesate de a se apăra ori de a-și angaja un apărător atunci când o autoritate se pronunță asupra unei probleme ce ține de fondul unui litigiu și nu asupra unor probleme procedurale reglementate atât în vederea unei mai

bune administrări a actului de înfăptuire a justiției, cât și în scop preventiv în vederea înlăturării unor obstacole ce pot fi de natură să ducă la o tergiversare nejustificată a soluționării cererii.

22. Referitor la invocarea, ca temei al excepției de neconstituționalitate, a art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție, Curtea a constatat că o atare încălcare nu poate fi reținută, întrucât principiul egalității cetățenilor nu înseamnă uniformitate, astfel că, dacă la situații egale trebuie să corespundă un tratament egal, la situații diferite, tratamentul nu poate fi decât diferit.

23. În ceea ce privește pretinsa încălcare a art. 53 din Constituție, aceasta nu a fost reținută, prevederile constituționale invocate fiind aplicabile numai în ipoteza în care există o restrângere a exercițiului drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, restrângere care nu s-a constatat.

24. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea acestei jurisprudențe, soluția de respingere a excepției de neconstituționalitate pronunțată de Curte prin deciziile mai sus menționate, precum și considerentele care au fundamentat-o își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

25. Pentru aceleași motive, Curtea reține că prevederile art. 459 alin. (2) din Codul de procedură penală nu aduc atingere nici celorlalte dispoziții constituționale și convenționale invocate de către autorul excepției.

26. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1-3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al [art. 29 din Legea nr. 47/1992](#), cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Marcel Savin în Dosarul nr. 865/32/2014 al Curții de Apel Bacău - Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie și constată că dispozițiile art. 459 alin. (2) din Codul de procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Bacău - Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 7 aprilie 2015.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,

Mihaela Ionescu
